

GAZETA OLSZTYŃSKA

„Gazeta Olsztyńska“ z dod. „Przyjaciel Dzieci“ wychodzi codziennie z wyjątk. niedziel i świąt i koszt. miesięcz. na pocztach 40 000, z odnosz. do domu 12036 mk., do Polski miesięcz. 60 000 mk. lub 10000 mkp., które należy wpłacić na nasze konto w Banku Dyskontowym w Bydgoszczy.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary!

Niech będzie pochwalony
Jezus Chrystus!

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 3000 marek za rządęk jednolamowy. Wiersz reklamowy 10 000 mk. Przy dochodzeniu sądowem należytości wszelkie rabaty upadają. Redakcja i Administracja: Olsztyn, Mühlenstr. 2. Tel. 531. Rękopisy zwraca się tylko na wyraźne żądanie.

Rok XXXVII

Olsztyn, na czwartek 23 sierpnia 1933 r.

Nr. 187.

Walka dzieci o język w Poznańskim w latach 1905 i 1906.

(Dokończenie).

Oto niektóre charakterystyczne korespondencje: Jaktorów. Dzieci odsiadują tygodniowo 18 godzin aresztu. (Dziennik Poznański z 15. grudnia 1906 roku).

Koronowo. Wojciechowski, 14 letni uczeń dostał 3 dni aresztu za to, że rozmawiał w przerwie szkolnej po polsku (Lech z 7 maja 1905 r.)

Smolary (W. Księstwo Poznańskie). Z powodu aresztu za strejk szkolny muszą dzieci, liczące lat 8 przychodzić do szkoły o godzinie 6-tej rano, a wracają dopiero, gdy jest ciemno. Cały dzień bez ciepłej strawy (Kurjer Poznański z dnia 26. stycznia 1907 roku).

Brodnia. Powiat śremski. Nauczyciel Brettschneider pobił 9 letnią Józefę Jankowską z Sulejewa tak, że umarła w parę dni na zapalenie mózgu. (Herr Brettschneider, Sie taugten besser als Brettschneider, nicht als Pedagog! Przyp. aut.) Goniec Wielkopolski z dnia 15. listopada 1905 r.

Grodzisk. Inspektor szkolny Lohrer kazał nauczycielom swego okręgu rozdawać tabliczki za rozmowę polską w szkole. W sobotę według ilości tabliczek nauczyciele biją masowo.

A jak karano ojców urzędników? Poznań. Dyrekcja kolei wydała 200 sztuk wszystkim urzędnikom-polańskim, których dzieci strajkują. Goniec Wielkopolski z dnia 20 listopada 1906.

Gniezno. Wydalono 4 ludzi z gazowni miejskiej, ponieważ dzieciom zakazał odpowiadać po niemiecku na nauce religii. (Lech z dnia 13 października 1906 r.)

Odołanów. Listonoszowi emerytowi Grützowi przyrzeczono, że dostanie 30-40 marek wsparcia, jeżeli każe dzieciom swoim odpowiadać po niemiecku. Nie zgodził się na to, twierdząc, że za pieniądze narodowości swej nie sprzeda. (Gazeta Ostrowska z dnia 17. listopada 1906 r.)

Co do przekupstwa: Mierucin (powiat mogileński). Uczeń Franciszek Szymendera dostał od nauczyciela torbę na książki wartości 5 marek, aby odpowiadał z religii po niemiecku. (Dziennik Kujawski z dnia 3. listopada r. 1906).

Węglewo. Nauczyciel Nowak dał chłopcu 5 fenigów za niemiecką odpowiedź na nauce religii. (Głos Śląski, z dnia 3 marca r. 1906)

Orchów (powiat mogileński). Aby nakłonić dzieci do odpowiadania w religii po niemiecku tłaczono nauczycielom, że przecież król sam modli się po niemiecku, że wszyscy powinni tak robić, bo niektórzy dostają rentę, a jak się nie będą modlić jak sam król, to mu rentę odbiorą. (Lech z dnia 3 listopada r. 1906).

Odołanów (Poznańskie). Inspektor szkolny Gruhn obiecał dzieciom na gwiazdkę bogate podarunki, jeżeli zaczną odpowiadać po niemiecku.

Narkocice (Poznańskie). Nauczyciele chcieli zniechęcić dzieci do odpowiadania po niemiecku podarunkami, lecz one wzgardziły tą łaską. (Dziennik Kujawski z 28. stycznia 1906).

Takich kwiatków małym naszemu Wyrzuciwszy się językiem prawnika: **szkole była domem karnym, nauczyciel kafem.** W innych obywateli państwa pruskiego z łaską wie nadana konstytucja tak oto traktowano. **Prześladowania miały przeciwny skutek.** Strejk wprawdzie upadł lecz wzmożła się siła odziora i patriotyzmu. Dlatego to nazywają zwykle Wilhelma II hezoliterna i Bismarcka twórcami Polski. H. K. Lewandowski.

Przegląd polityczny.

Polska.

Budowa dworca w Gdyni.

Gdynia, 20. 8. W tych dniach rozpoczęto budowę [rozszerzenia] dworca. Nowe obszerniejsze budynki powstać mają na przeciwnej stronie dotychczasowego dworca. Nowy projekt przewiduje rozszerzenie torów i rozbudowanie dworca towarowego aż do Oksywskich piasów oraz połączenie z powstającymi koszarami marynarki handlowej.

Tęsamem dworzec gdyński dostosowany zostanie do potrzeb morskich koncentrujących się tu w tem miejscu.

Sytuacja finansowa Polski.

Warszawa. Z kół miarodajnych otrzymujemy następujące oświadczenia na tle sytuacji gospodarczej w Polsce w związku z sytuacją finansową Niemiec: Katastrofa niemiecka jest uważana za zjawisko niepomyślnie dla polskiego życia gospodarczego. Niemcy bowiem są krajem, z którym łączy Polskę najbardziej ożywione stosunki gospodarcze. Aparat bankowy polski posługuje się aparatem bankowym niemieckim, a spadek marki niemieckiej źle się odbija na polskim bilansie płatniczym, w którym wywóz do Niemiec stanowi jedną z najpoważniejszych pozycji. Początkowo ostatni spadek marki niemieckiej odniósł się niekorzystnie na kursie marki polskiej, obecnie jednak stwierdzić można zupełne usamodzielnienie się polskiego rynku pieniężnego, do czego przyczyniły się ostatnie przepisy o obrocie marką polską z zagranicą. Nastąpił obecnie moment stabilizacji kursu marki polskiej. Zapasy walut w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej stale się zwiększają. Czarna giełda jest prawie zlikwidowana, a kursy nieoficjalne różnią się bardzo mało od kursów oficjalnych.

Niemcy.

Nowa zwyżka cen węgla w Niemczech.

Berlin. (AW.) Niemieckie syndykaty węglowe uchwałyłi onegdaj podwyższyć sobie ceny węgla o dalszych 63 proc. Skutkiem tej podwyżki ceny węgla niemieckiego bez względu na jakość kalkulują się od jutra bardzo znacznie wyżej aniżeli ceny na rynku światowym. Minister gospodarki wzbrania się uznać tę uchwałę i wzywał na wtorek posiedzenie kompetentnych organów niemieckiego gospodarstwa węglowego, natomiast domaga się ze swej strony zniesienia zredukowanego za rządów dr. Cuno podatku węglowego.

Rozdźwięk między Bawarią i Rzeszą.

Berlin. Bawarska rada ministrów odbyła dziś posiedzenie celem zajęcia stanowiska wobec zmiany gabinetowej w Rzeszy. »Muenchener Neueste Nachrichten« informują o przebiegu tego posiedzenia m. i. że Rada Ministrów dała wyraz nadzwyczajnemu ubolewaniu z powodu ustąpienia gabinetu dr. Cuno, oraz niepokojącej trosce spowodowanej okolicznościami wśród jakich stworzony został gabinet Stresemanna. Rząd bawarski spodziewa się jednak, że nowy gabinet nie odstąpi od dotychczasowych metod polityki zagranicznej jakiegoś absolutnem powodzeniem Cuno. Zdaniem rządu bawarskiego niedopuszczalna jest w każdym razie droga bezpośrednich rokowań z Francją. Nadto według dotychczasowych doświadczeń istnieje możliwość doniosłych nieporozumień między Rzeszą a Bawarią wobec powierzenia kilku tek ministerjalnych socjaldemokratom. Jakiegokolwiek zamiary unifikacyjne ze strony

tych ministerji napotkają w Bawarii na niezłomny opór. Podobne wątpliwości budzą w łonie rządu bawarskiego ostatnie uchwały podatkowe Reichstagu. Z tego sprawozdania wymienionego dziennika wynikałoby, że przyszły stosunek między Rzeszą a Bawarią, największem po Prusach niemieckimi państwem związkowem, zapowiada się jaknajgorzej.

Obywatele Nadrenii do Poincarégo.

Paryż. »Matin« donosi: W rocznicę uchwalenia konstytucji weimarskiej delegacje Reńskiego Związku Ludowego wystosowały uroczyste pismo do prezydenta ministrów Poincarégo. Pismo to, które specjalna delegacja wręczyła prezydentowi Komisyi Reńskiej, p. Tirard, ma następujące brzmienie:

„Panie Prezydencie Ministrów! Na podstawie pełnomocnictw otrzymanych 20 go lipca 1923 roku w Koblencji od Kongresu delegatów Reńskiego Związku Ludowego mamy zaszczyt w imieniu 4000 delegatów, reprezentujących miliony obywateli Nadrenii prosić p. Prezydenta Ministrów o niezwłoczne wprowadzenie waluty reńskiej. Z powodu błędów Rządu Berlińskiego złe położenie Nadrenii doszło do granicy, która już dalej przekroczoną być nie może. Stoimy bezpośrednio przed klęską głodową. Nasze stosunki gospodarcze są całkowicie zniszczone, niepokoję nie do uniknięcia. Tylko natychmiastowe stworzenie waluty reńskiej może nam pomóc, gdyż tylko ono odsunęłoby wpływ Rządu Berlińskiego, który przez zwiększenie hiernego oporu znacznie usunął się od zapłaty odszkodowań. Oświadczamy niniejszem w imieniu Reńskiego Związku Ludowego, że jesteśmy gotowi tak dzisiaj, jak zawsze zapłacić przypadającą na nas część odszkodowań. Żądamy więc wydania waluty reńskiej, ażebyśmy sami nasze odszkodowania mogli uznać i zapłacić. To jest jedyny środek dojścia do ostatecznego pokoju, co jest naszym celem głównym. Jesteśmy gotowi współpracować z władzami okupacyjnymi, ażeby polepszyć położenie naszego ojczystego kraju i zapewnić wprowadzenie waluty reńskiej. Jednocześnie upoważniamy dr. Dortena z Wiesbadenu do zastępowania nas we wszystkich sprawach wobec państw sprzymierzonych“.

Komisja reparacyjna przeciw pożyczce niemieckiej.

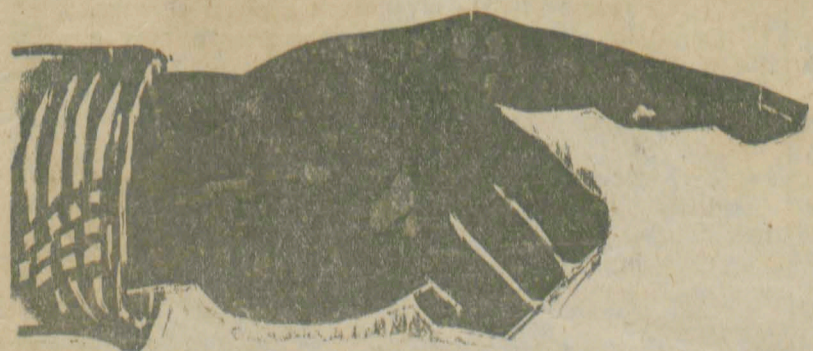
Wiedeń. »Neue Freie Presse« donosi z Paryża: Komisja reparacyjna zajmowała się dn. 14. sierpnia kwestją niemieckiej pożyczki złotej. Postanowiła ona większością głosów przy wstrzymaniu się delegatów angielskich wystosować pismo do rządu niemieckiego, zwracające uwagę na postanowienia artykułu 28. traktatu wersalskiego. Wreszcie komisja zapytuje, czy dochód z tej pożyczki ma być użyty na zapłacenia rat reparacyjnych.

Gdańsk.

Wielkie wrażenie w gdańskich kołach fachowych z powodu sprawności portu w Gdyni.

Gdańsk. Zawinięcie statku francuskiego »Kentucky« do portu w Gdyni i sprawne przeprowadzenie tam załadowania i wyładowania zrobiło wielkie wrażenie w fachowych kołach niemieckich w Gdańsku. Prowadziła tu opinia, że w Gdyni niemożliwym będzie wyładować i załadować wielki okręt oceaniczny.

To też na dotychczas chwilę wybrali się do Gdyni przedstawiciele gdańskich firm spedycyjnych i tu ku wielkiemu swemu zdumieniu przekonali się, że operacja cała odbyła się sprawnie i nie powolniej, niż w porcie gdańskim a w każdym razie taniej. Ładunek statku wynosił 24 tony. Załadowano na statek 7 wagonów pasażerskiego bagażu i 1752 pasażerów.

Palcem pokazywać będą na Ciebie jeżeli nie zapiszesz sobie „Gazety Olsztyńskiej“ na miesiąc wrzesień!

abc 451/10/73

Anglja.

Przypuszczalna treść noty francuskiej.

Berlin. (AW.) »Daily Mail« dowiaduje się, jakoby na Downing Street, że odpowiedź francuska na ostatnią notę angielską nadejdzie do Londynu w poniedziałek. W tym wypadku ministrowie angielscy powróciliby niezwłocznie do Londynu celem wymiany zdań w sprawie tej noty rządu francuskiego. W danym razie Baldwin wysiłki swoje skierowałby ku zwołaniu konferencji międzysojuszniczej. Co do treści odpowiedzi francuskiej wymieniony dziennik podaje następujące szczegóły: 1) w odpowiedzi zawarte byłoby wskazanie na znane stanowisko rządu francuskiego w sprawie pasywnej rezystencji w razie gotowości Niemiec do jej zaniechania, 2) ustalenie żądań reparacyjnych francuskich na sumę 3 miliardów funtów angielskich zamiast ustalonych dawniej 6 miliardów funtów w gotówce ze względu na ograniczenie długów sojuszniczych przez Anglię i ustalenie brytyjskich żądań reparacyjnych w sumie 710 milionów funtów angielskich, 3) oświadczenie gotowości Francji do wycofania swych wojsk z zagłębia rzeki Rury, o ile Wielka Brytania skłoni Niemcy do dostarczenia absolutnie pewnych gwarancji, dzięki którym zaspokojenie żądań francuskich nie podlegałoby najmniejszych wątpliwości.

Ameryka.

Ameryka a odszkodowania.

Waszyngton. W Białym Domu zapewniają, że Rząd Amerykański obstaruje nadal przy propozycji Sekretarza Stanów Hughesa w sprawie zwołania konferencji rzeczoznawców w celu stwierdzenia zdolności płatniczej Niemiec. Rząd Amerykański nie wystąpi jednak z bezpośrednimi propozycjami w tym kierunku, dopóki nie uzyska formalnej zgody wszystkich Sprzymierzonych, gdyż nie ma zamiaru narażać się na odrzucenie swej propozycji. Dopiero po osiągnięciu porozumienia między państwami europejskimi, wyjdzie Ameryka ze swego biernego stanowiska.

Minister pracy Davis, który powrócił z Europy, wygłosił na zebraniu w Nowym Yorku wielką mowę, w której oświadczył, iż poważnej sytuacji Europy nie doceniają. Zdaniem jego Europa bez pomocy Ameryki nie może stanąć na nogi i pierwszą rzeczą, którą należy czynić jest ustanowienie Komisji Rzeczoznawców w celu zbadania zdolności płatniczej Niemiec. Ameryka jednak powinna naprzód oświadczyć, że weźmie udział w pracach tej Komisji. Ameryka w Hadze wystąpiła do Międzynarodowego Trybunału w Sanktokołwie. Stanowisko amerykańskie z Europy ceną na poczet swych wierzycieli.

Wiadomości kościelne.

Grób św. Jana Ewangelisty.

Grecy z powodzeniem ponowili swoją próbę odkopania wspaniałego kościoła św. Jana w starym Efezie, zbudowanego przez cesarza Justyniana w latach 482 do 565.

Kierownik wykopalisk, dr. Sotoriu, podaje o tem bardzo cenne szczegóły. Okazuje się mianowicie, że kościół ten, mający długości 120, a szerokości 60 m., jest ściśle podobny z kościołem św. Marka w Wenecji i tak jak on, posiada kształt krzyża, oraz pięciokopu-

wą bazylikę. Środek tej budowli zawiera wielki mauzoleum, tak zwany grób św. Jana Ewangelisty. Nie brak tam napisów, wrytych w czasach rzymskiego pogaństwa, a także kresleń, dokonanych przez pielgrzymów z 14-go stulecia, ani też resztek mozaiki, ściennej sztuki malarskiej i t. p. Ślady wskazują, że kościół ten kiedyś bardzo ucierpiał od pożarów i przed swym upadkiem służył nawet za stajnię. Rozkopy odbywają się w dalszym ciągu.

Tylko od 15 do 25 sierpnia

przyjmują listonosze przedpłacone na mies. wrzesień. Szan. Czytelników naszych prosimy wyciąć kwit i z pieniędzmi, (tylko 400036 mk.) oddać listowemu a przerwa w dostawieniu gazety nie nastąpi.

Biskupstwo w Tarnopolu.

Ostatnie wiadomości ogłasza o stworzeniu biskupstwa w Tarnopolu oraz sufragantu w Stanisławowie. Biskupstwo tarnopolskie obejmuje kilkanaście diecezji. Garnice nowej diecezji nie pokryją się z granicami województwa. Odpaść mają diecezjaty zachodnie, graniczące z województwem lwowskim. Nie wiadomo, czy z diecezji południowych nie wejdzie jeden lub dwa do sufragantu stanisławowskiego. Województwo tarnopolskie miało otrzymać polecenie przygotowania od siebie pewnych wniosków. Na siedzibę biskupią zakupi rząd klasztor OO. Jezuitów w Tarnopolu. Już w roku 1900, kiedy przed nominacją na arcybiskupa lwowskiego śp. ks. arcybiskupa Bilczewskiego sprawa kierowana biskupstwa w Tarnopolu była aktualna, traktował b. rząd austriacki przez osobę ministra Hartla o zakupno klasztoru OO. Jezuitów. Wówczas OO. Jezuiti zażądali 80 000 guldenów austr.

Biskupstwo w Tarnopolu dlatego tylko nie zostało założone w r. 1900, ponieważ śp. arcybiskup Bilczewski nie chciał zgodzić się na traktowanie unijnie ze stworzeniem generalnego wikariatu w Tarnopolu. Wobec tego biskupstwo w Tarnopolu na opinia domaga się dostosowania ich do obszaru wojewódzkiego. Wymaga tego tak interes sprawnej administracji, jakoteż ogólny interes narodowy. W kreowaniu biskupstwa w Tarnopolu dopatruje się ogólny polski potężnego wzrostu narodowo-twórczej siły. Będzie to napewno silną twierdzą państwową, o którą się rozbija wpływy prawosławia i kultury rosyjskiej.

Dumka późniwna.

Zagrały swoją senatę miesięczną niwy. Wdziałeś je w stroju pozłoczonych kłosów ubrylantowych perłami rosy? Jaki brzęk metalowy jak od srebra i złota rozplywał się pośród tych pól. Każdy kłos jak dzwonek cichy brzęczał opowiadając światu i ludziom o no-

zwieszają wiotkie baldachymy gałązek, drząc listkami, jakby żałośnie splotające lzy. Brzozy zaczęły wdumchiwać do pokoju moc odurzających zapachów, całą woń z ogrodu, skrzętnie zebraną z kielichów kwiatowych; tam szmery; rozszepcany ogród rzucił w okno najpiękniejsze symfonie. Jutrzenka stroiła różem białe muśliny firanek, niosła purpurę aż do łóżka w głąb pokoju, gdzie leżała wiotka postać dziewczyny, delikatnej, niby światem zaróżowiony obłoczek.

Czoło miała Stefcia odkryte, jasne, przezrocze i, mocno zarumienione policzki. Nicco obnażona szyja pulsowała widocznie, aż koronka bielizny unosiła się leciuchno.

W pokoju pełno światła i powietrza. Dokoła chorej leżały kwiaty, zniszczone tu przez Jurka Pan Rudecki chciał je wyrzucić, bojąc się, że zbyt zapach może szkodzić Stefci, lecz jeden z profesorów wstrzymał go.

— Panie, to już nie szkodzi — rzekł ze smutną powagą w głosie.

Pan Rudecki wybiegł z pokoju, upadł na kolana obok żony; szlochała skulona na ziemi przed obrazem Bogarodzicy.

Waldemar, klęcząc przy łóżku Stefci, targany szaloną rozpaczą, porywającą go w bezkresy, ścisnął drobne ręce dziewczyny, a z piersi jego wychodził jęk zdławiony, do ryku podobny.

— Żyj! żyj! — na Boga! zostań! — nie odchodź!

I trzęsąc się usta przycisnął do gorącego ramienia Stefci. Czoło nabrzmiało żyłami, spocone, ściągnięte bezgranicznym bólem, oparł na kółdrze i modlił się i lkał suchym płaczem, trawiącym wszystko. Wstrząsała nim gorączka, szarpał go żal tak olbrzymi, że pomieścić się nie mógł nawet w tej żelaznej piersi.

A Stefcia otworzyła oczy zmacone, jak zagasie gwiazdy, kręciła głową na poduszce, jedną ręką poruszała kolo czoła, niby coś odpędzając. Z ust jej wybiegały bezwładne słowa:

— Tam — strach! Ocalejesz! — Waldy — Ile kwiatów. — To ja winna! — Nie odchodź!

wym cudzie Bożym powtarzającym się corocznie. Klaniały się zboża wietrzykowi, a gdy spojrzalesz z gór na te lany zdawało ci się że to morze złote stworzone cudowną dłońią faluje, a faluje bez końca.

Naraz pewnego poranku gdy półsennie kłosa, otworzyły oczęta zapłakaly wielkimi łzami rosy, bo heł daleko z wioski doleciał i stuk klepanych kos. Wnet zaroilo się na polach od ludzi mocnych i zdrowych, opalone od słońca twarze nachyliły się na łanem i chrzęst kosy przerwał ciszę porankową. Padł snopek przy snopku umordzony chabrem, ubarwiony makiem, kąkolem i niewinnym powojem, zwilżony ręką spotniatą od pracy.

Gdy noc otuliła w swoje miękkie ciemne ramiona ziemię i spojrzala na ostre smutne rżyska zapłakała cicho, a na każdym ździebelku załsnita lza nocy litościwej.

Kilka dni jeszcze stały snopki w kupkach, a potem zajechał wóz i zabral je do stodoly. Zostały jeno smętne pola ogołocone z przepychu latowego. Na strunach ostrych ściernisk zagrał wiatr sonatę nie miesięczną, lecz sonatę śmierci.

I melancholja gnieźdząca dotychczas wśród bałgnisk i oparów powstała z chłodem siejących mgieł i błędzi po polach zawodząc piosnkę żalu i tęsknoty.

Mineło kochane lato w tym roku wcześniej niż po inne lata. Przyniosło nam mało ciepłych dni, ale przyniosło,

Teraz zwolna idzie Jesień! Czy czujesz już jej zimny oddech? Czy widzisz jak słońce grzeje coraz mniej a później rano wstaje i wieczorem zapada wcześniej za lasy i góry? Zmierzch jakiś dziwny chłodny i taki przesmutny rozsiewając dokoła.

Żal nam lata i wiosny. Tęsknota rwie się z duszy rzewna a cicha.

Już i ptaszki zbierają się w grórnady naradzając się kiedyby wyruszyć w podróż tam gdzie kwitną cytryny i granaty, tam gdzie wiecznie trwa wiosna. Jeszcze kilka dni, tygodni a cisza zapanuje owa święta cisza, przerywana jedynie szelestem spadających liści, i drzeniem dzwonów zadusznych głoszących światu swoje Memento mori.

Marja Zientarówna.

KRONIKA.

Olsztyn, 22 sierpnia 1923.

Kalendarz na czwartek: Filipa.

Wachód słońca o godz. 5, 4; zachód o g. 7, 6.

Ważni powinni nadesłać drugą dopłatę w wysokości 200 000 mk., lub obie dopłaty razem 228 000 mk. na nasze pocztowe konto czekowe nr. 19 466 w Królewcu. (Postscheckkonto nr. 19 466 Königsberg für „Gazeta Olsztyńska“. Allenstein.)

Z Warmji.

* Olsztyn. 12 bm. aresztowany został rzekomy stangret J. Kelm, który miał przy sobie 2 białe powłoki, 3 koszule damskie, koszulę męską, białą halkę i białe fartuch. K. powiada że bieliznę dostał od swojej siostry, która mieszka w Rozogach. W ostatnim czasie był K. podobno zatrudniony u handlarza koni Gollana w Szczytnie. Bielizna znajduje się w biurze policji kryminalnej pokój 54.

— Z powodu pobierania przez niemieckie Konsulaty w Polsce od obywateli polskich

— Droga moja! przebudź się — miej litość! — szeptał Waldemar glucho, sam prawie nieprzytomny.

— Nie karz — Ich — Wal... dy.
Chwyciły ją konwulsje. Dwaj obecni w pokoju doktorzy podbiegli, ale Waldemara nie odsunęli. Klęczał ciągle z jej ręką w swych dłoniach, z czołem przy jej piersiach.

Po chwili konwulsje ustały. Stefcia leżała bezwładnie ze zwieszoną główką. Włosy jej opadły na czoło Waldemara.

Oddychała bardzo słabo, skroń i szyja pulsowały gwałtownie, lecz tempo zwalniało się stopniowo.

Doktorzy spojrzeli na siebie. Obaj spuścili oczy, cofnęli się od łóżka i w pewnym oddaleniu poklekkali. Widząc to, pan Maciej i panna Rita uklękli również, kryjąc twarze w dłoniach.

Cisza wielka, cisza jakaś mistyczna spłynęła na jasny, wonny pokój.

Nagle w tę ciszę uroczystą posypały się delikatne rytmy, jak trele na fletcie ze złota i perel.

W brzośle pod oknem, w otoczeniu gęstych krzaków białego jaśminu, zaśpiewał słowik.

I muzykę swę posyłał wysoko aż do różowych zórz na niebie, aż do roztoczy słońca. Król dnia wyjrzał już z poza seledynowej wstążki, ostatniej z bogactw jutrzenki. Ptaszek flecikiem swym wzywał duchy z błękitów aż do stóp Wszchemocnego, aby spłynęły na tę brzozę, w to okno otwarte a ciche, jak w kaplicy.

I tyle uczuć płynęło wysnutych z piersi słowika. I tyle prośby, i tyle modlitwy, że pierwsze różane zorze zaczęły dążyć w tę stronę, zabierając z sobą wszystkie barwy niebieskie.

Szło słońce młode, pyszne i niosło z sobą ciepło i blask. Szły zapachy kwiatów. Szły upajające wonie łąk. Szły wiewy lotów. Szły ciche szmery powietrzne.

I od stóp Boga zerwały się jasne duchy piękne, naichnione, wysnute z mgieł srebrnych bieli obłoków.

Cały hufiec niebieski z szelestem sfrunął w powodzi jaskrawych pasm na bujną brzozę, gdzie sygnalizował ptaszek.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Muzeum P-565

Ruch towarzystw.

Gryźliny. Bardzo ważne zebranie Towarzystwa Młodzieży odbędzie się razem z Towarzystwem Ludowym w niedzielę 26 bm. o godz. 3-ciej u p. Kalińskiego. Będzie to jedno z najważniejszych zebrań! Przemowę wypowie mówca z Olsztyna. Niech przybędą na zebranie jaknajliczniej panny i młodzieńcy! Starsi obywatele, zwłaszcza przodownicy polskości starajcie się energicznie o liczny udział rodaków. Młodzież z Wymoja, z Orunau, z całej parafji przybądź licznie, zapraszamy cię serdecznie!

Zarząd.

— **Lekcja śpiewu kościelnego** Tow. Młodzieży w Olsztynie odbędzie się w piątek 24 sierpnia o godz. 8 wiecz. w hotelu „International”. Liczny udział członków konieczny.

Zarząd.

Towarzystwo Młodzieży w Olsztynie urządza w niedzielę 26 bm. wycieczkę wozem drabliastym do Roznowa na zabawę tamtejszego Towarzystwa Młodzieży. Powrót również wozem. Zbiórka o g. 1,30 w Hotelu „International”. O liczny udział członków i gości pros!

Zarząd.

Gryźliny. Zebranie Towarzystwa Ludowego odbędzie się w niedzielę 26 sierpnia zaraz po niesporach razem z młodzieżą w domu pana Kalińskiego. O liczny udział członków i gości pros!

Zarząd.

Gryźliny. Zebranie Tow. Kobiet Polskich odbędzie się zamiast w niedzielę 26 sierpnia w niedzielę 2 września zaraz po niesporach w zwykłym lokalu. Na porządku dziennym bardzo śliczny i ciekawy wykład ilustrowany świetlnymi obrazami. Bardzo mile widziani są goście z Tow. Młodzieży i Tow. Ludowego.

Zarząd.

Gietrzwałd. Zebranie miesięczne Towarzystwa Młodzieży odbędzie się w niedzielę 26. sierpnia o godz. 4 u p. Fiutaka. Kompletne stawienie się młodzieży konieczne. Wciągane będą także składowe.

Zarząd.

Purda. Pogadanka dla kobiet celem założenia Tow. Kobiet Polskich odbędzie się w niedzielę 26 sierpnia o godzinie 2 1/2 w zwykłym lokalu zebrań. Uprasza się by wszystkie kobiety, które czują po polsku przybyły na zebranie. Przyprawdźcie także sąsiadki i znajome i tych którzy się jeszcze boją.

Kom. Org. Tow. Kobięcych.

Szabruk. Zebranie Tow. Kobiet Polskich odbędzie się w niedzielę 26 sierpnia o godzinie 2 1/2 w domu p. Łędziana. O liczny udział członkiń i gości pros!

Zarząd.

Duża Purda. Zebranie Tow. Lud. odbędzie się w niedzielę, dnia 26. o godz. 4. po poł. u p. Suraja. Mówca z Olsztyna przybędzie.

Podstolin. W niedzielę dnia 26 bm. po poł. o godz. 4 tej spotkają się w Podstolinie kluby sportowe

Waplewo i Podstolin do gry w piłkę nożną. Gra odbędzie się o nagrodę. Po skończeniu gry wspólna zabawa w lokalu p. Kaszubowskiego z przedstawieniem teatralnym Kółka amatorskiego ze Starego Targu, potem taniec. Uprasza się o liczny udział. Zarząd.

Redaktor: Seweryn Pieniężny. Drukiem i nakładem Joanny Pieniężnej z Olsztyna.

Zamówienie „Gazety” na wrzesień.

Ich bestelle hiermit für den Monat September 1923 die polnische Zeitung

„Gazeta Olsztyńska”

aus Allenstein mit Zustellung u. zahle 400 036 Mk. (Imię, nazwisko i adres (Vor- und Zuname und Adresse).)

Obige 400 036 Mk. erhalten zu haben bescheinigt

Towarzystwo Młodzieży polsko-katolickiej w ROZNOWIE

urządza w niedzielę dnia 26. b. m. w ogrodzie p. Kuhna w Roznowie

ZABAWĘ

z programem następującym: muzyka, tańce, wesołe i poważne deklamacje, śpiewy, gry i zabawy towarzyskie i niespodzianki.

Początek o godz. 3-ciej, koniec o godz. 10-tej wiecz.

Na zabawę zaprasza się ludność polską z całej parafji dywickiej jako też z przyległych parafji brunswaldzkiej, wartemborskiej i olsztyńskiej. Wygoda, przyjemność, wesołość i urozmaicenie zapewnione.

ZARZĄD.

Ks. W. Barczewski.

Kiermasy na Warmji

Wydanie 4-te, znacznie rozszerzone, wyszło z druku.

Cena 100 000 mk., z przesyłką 102 000 mk.

Do nabycia w Księg. Gazety Olsztyńskiej.

Drugi konkurs o nagrodę dla członków Towarzystw Młodzieży.

Komisja Organizacyjna Towarzystw Młodzieży Polskiej na Warmji ogłasza niniejszem drugi konkurs na odczyty z dziedziny historii, literatury, nauki i sztuki, do użytku na zebraniach Towarzystw Młodzieży.

Warunki: a) W konkursie mogą brać udział tylko członkowie Towarzystw Młodzieży, opracowując jeden z podanych tematów; b) Prace, pisane czytelnie (błędy nie wykluczają osiągnięcia nagrody) należy oddać prezesom do 20 września br., którzy je do 30 września oddać winni Komisji Organizacyjnej Towarzystw Młodzieży; c) Rozciągłość odczytów nie ma więcej wynosić jak 30 minut czytania, ani też mniej niż 20 min. czytania.

Nagrody: Wyznacza się nagrody po 50 do 100 tysięcy marek, które podniesione będą w stosunku do dalszej dewaluacji. Ilość nagród zależną jest od liczby prac nadesłanych.

Sąd konkursowy stanowią członkowie podpisanej komisji.
Komisja Organizacyjna Tow. Młodz. Polskiej na Warmji.

*Zaproszenia weselne
:: zawiadomienia ::
o zaręczynach i ślubie*

wykonuje szybko i austownie

*Drukarnia
„Gazety Olsztyńskiej”*

Kupuję każdą ilość

konopi, wosku, gorczycy i wszystkie zioła medycynalne w suszonym stanie po najniższych cenach dziennych.

St. André, Schwanen-Drogerie przy moście św. Jana.

Elementarz toruński

egz. po 1500 mk. poleca

Księgarnia Gazety Olsztyńskiej.

Reklamacja gazety.

Jeżeli komu z naszych Szanownych Abonentów listowy nie dostarczy gazety to prosimy wypełnić zaraz następujący formularz i oddać na tej poczcie, na której zapisano gazetę:

Zeitungsreklamation.

Nr. von mir bestellten Zeitung „Gazeta Olsztyńska” aus Allenstein habe ich nicht erhalten und bitte um kostenlose Nachlieferung derselben.

(Imię i nazwisko)

(Miejscowość):

Ulica i nr.)

Polecam się do wykonania

krawieczyny damskiej i męskiej

w domu i poza domem.

Bittkowski, Olsztyn, Kopernikusstr. 46.

GROMNICE

poleca

Księg. J. Pieniężnej, Olsztyn.

Nowy system odpłaty!

Wykonuje dla każdego

ELEGANCKĄ GARDEROBĘ!

bez kawentów, bez weksła

po stałej cenie

Franz Milk, mistrz krawiecki

ul. Hindenburgstr. 10 (dawniej Soldatenheim) Garderoba dla pań i panów mundury, ubrania sportowe i myśliwskie.